

Actes de les
**V Jornades
d'Estudis
Locals de Felanitx**

7 i 8 de febrer de 2020
Saló d'Actes de la Casa de Cultura de Felanitx

Coordinació i edició
Miquel Àngel Vicens i Siquier

Consulta *on line*
www.amicsclosos.cat/5jornades

EDICIONS AMICS DELS CLOSOS

Dipòsit Legal
PM 971-2020

Imprès en **Edicions Talaiots**, novembre 2020

El llibre que teniu a les mans és el fruit de l'esforç i la dedicació que els autors han plasmat en el seu treball. A tots ells i a aquelles persones i institucions que han contribuït a la realització i l'edició de les actes de les V Jornades d'Estudis Locals de Felanitx, moltes gràcies.

Enguany (el 2020) serà recordat per l'impacte de la pandèmia de la Covid19, poc ens pensàvem quan organitzarem la cinquena edició de les Jornades d'Estudis Locals, de manera conjunta entre el Centre Cultural - Ajuntament de Felanitx i l'associació d'Amics dels Closos de Can Gaià, tot el que ens ha succeït. Els seus efectes també s'han fet notar a algunes de les propostes que es presentaren dins les V Jornades a principis de febrer, impedit que es poguessin encarar o acabar de la forma prevista o fins hi tot havent de renunciar a presentar-les, finalment. Així mateix, en alguns dels treballs els manca una adequada revisió final dels autors. Si s'observen errades, imprecisions o incongruències en demanam per endavant disculpes.

Els Amics dels Closos hem hagut de cancel·lar o repensar les nostres activitats, de fet ha sigut un any amb poques activitats, i les que hem pogut realitzar a partir del març han estat en format reduït i amb suport de les xarxes social. De tota manera el nostre compromís a favor del coneixement, tant en l'àmbit local com en el més general o especialitzat, no ha defallit. Aquest llibre és un clar exemple, així com la col·laboració en la *Reunió Científica d'Arqueomalacologia de la Península Ibèrica* celebrada a Ciutat el mes de novembre del 2019 i que les seves actes s'estan enllestint per publicar-les, si tot va bé, a principis del 2021. Així mateix, ben prest començarem a preparar la realització de les VI Jornades d'Estudis Locals per a principis del 2023, des de aquí volem fer una crida a la seva participació. En cada edició descobrim nous aspectes de la nostra història i de la nostra societat, que ens encoratgen a seguir treballant per a la seva difusió.

Miquel Àngel Vicens i Siquier

President de l'Associació dels Amics dels Closos de Can Gaià

El mes de febrer de 2020 es varen celebrar les V Jornades d'Estudis Locals a Felanitx. Unes jornades que normalment se duen a terme cada 3 anys al nostre municipi i que organitzen de forma conjunta els Amics dels Closos de Can Gaià i el Centre Cultural de Felanitx. Varen tenir sort, un mes més tard ens confinaven per mor de la covid-19, la pandèmia del segle XXI, haurien d'haver esperat però no va ser així.

Va ser un cap de setmana on es dugueren a terme diferents xerrades, un recorregut per la història en diferents àmbits i que s'han succeït o tenen relació amb el nostre municipi. Els Amics dels closos fan una gran feina i donen l'oportunitat de mostrar el que fan al seu dia a dia a tota la gent que dediquen el seu temps bé sigui d'investigació, educació, cultura, art, història o tradicions. Els anim a que continuïn amb aquesta tasca perquè enriqueixen la ciutadania amb la seva saviesa i visió.

Jaume Monserrat Vaquer
Batle de Felanitx

MAGDALENA ADROVER PIZÀ. PINTANT AMB EL FIL I L'AGULLA

Magdalena Bennàsar Binimelis - Josep M. Pomar Reynés

BENNÀSAR, M. & POMAR, J.M. (2020). Magdalena Adrover Pizà. Pintant amb el fil i l'agulla. *V Jornades d'Estudis Locals de Felanitx*: 79-90

INTRODUCCIÓ

El brodat sempre ha estat una decoració vistosa que ha embellit i engalanat peces significants, des del punt de vista del seu valor material, artístic o sentimental, amb formulacions molt diverses. A Mallorca, les brodades més antigues, avui recuperades dels fons dels calaixos on s'han conservat, són litúrgiques, que daten, si fa no fa, ja que no comptam sempre amb documentació, del s. XV. Per tal cosa, la majoria d'estudis sobre aquest camp s'han centrat en aquest tipus de brodat. Tot i així, d'ells poca cosa se'n sap, caldria un estudi més profund atesa la seva qualitat artística i tècnica i el seu valor.

Felanitx té llarga tradició en brodats, ha estat i és terra de bones brodaïdors. Aquesta història d'èxit i reconeixement, més enllà de la Vila, la enceten les germanes Gilard.

La tècnica del brodat se situa entre la artesanía i la realització artística. Els factors que inclinen la balança cap a una definició o a l'altra poden ser, els materials usats, roba i fils; la destinació i la funció de la peça brodada; els motius decoratius i les iconografies de les brodades; la qualitat en l'execució de la tècnica, a més de l'autoria dels brodats.

El brodat requereix destresa i precisió. És molt exemplificant que aquestes característiques, que tenen a veure amb la cura i amb el resultat final, s'estenguin i apareguin a algunes accepcions del diccionari, i brodar i brodat signifiquin també fer una feina de bona manera i que alguna cosa o acció hagi sortit bé, respectivament.

Aquest article són cinc cèntims d'un treball d'investigació en curs, just començat, sobre el brodat a Felanitx en general i sobre na Magdalena Adrover Pizà, en particular. N'hem extret un apartat, el referit a la brodadora, per mostrar dues obres seves: Les estovalles del Quixot, un brodat en fils blancs, i la bandera de la Germandat Cristiana, un brodat policrom, i per ser labors de qualitat obrades per una dona felanitxera. Tot plegat, per contribuir a revalorar el patrimoni tèxtil felanitxer.

Val recordar que na Magdalena Adrover ha merescut una primera atenció de l' historiador Ramón Rosselló al dedicar-li unes línies en un dels seus "Noticiari de Felanitx" i "Diccionari biogràfic".

BREU BIOGRAFIA DE MAGDALENA ADROVER

Na Magdalena Adrover, coneguda a la vila com na Magdalena Poi, va néixer a Felanitx l'any 1904. Va ser la setena dels 8 fills que va tenir el matrimoni format per Pere Joan Adrover i Magdalena Pizà.

Figura 1. Magdalena Adrover Pizà.

Figura 2. Família Adrover. Na Magdalena és la nina asseguda a primera fila.

L'any 1933 es va casar amb en Miquel Bennàsar. Varen ser pares de dos fills: na Catalina i en Miquel. Na Magdalena va morir a Felanitx l'any 1979.

Probablement degué aprendre a brodar ben prest, com la majoria de nines en aquell temps, bé a costura, les que hi assistien, - a ca ses monges les instruïen en les "*labores de utilidad y adorno*" és a dir, aprenien la doctrina, a cosir i a brodar, o bé en alguna de les tradicionals rotllades de brodadores.

Els mostraris i sobretot els consultors de brodat tan populars en aquell temps li degueren ser de gran ajuda per anar perfeccionant la seva tècnica i incorporar nous models.

Era habitual que moltes al·lotes deixessin de brodar després de fer-se les nuviances, quan es casaven. Na Magdalena, en canvi, com algunes altres, seguí amb l'ofici obrint taller i creant escola. En el taller s'elaborava el brodat des de la creació del dibuix fins al planxat final, passant pel marcatge. En general aquests tallers rebien comandes de particulars i de diverses empreses i comerços, majoritàriament de Palma i de Barcelona.

EL QUIXOT TORNA A LA VILA. LES ESTOVALLES DEL QUIXOT

Finalmente, don Quijote se sosegó, y la comida se acabó, y, en levantando los manteles, llegaron cuatro doncellas, la una con una fuente de plata, y la otra con un aguamanil, asimismo de plata, y la otra con dos blanquísimas y riquísimas toallas al hombro, y la cuarta descubiertos los brazos hasta la mitad, y en sus blancas manos –que sin duda eran blancas– una redonda pella de jabón napolitano.

Les estovalles del Quixot, elaborades per Magdalena Adrover, són ara part de la col·lecció del Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa, cedides en dipòsit per la família de José Calasanz Martí. Aquest era, precisament el propietari de l'empresa que duia el seu nom i que va fer l'encàrrec. La firma J. de Calasanz Martí s'anunciava com "*Manufactura de lenceria fina bordada mano*", disposava d'un taller a Barcelona i de botigues a la mateixa ciutat comtal i a Palma. Les estovalles es conserven a l'espai de reserva, concretament a la reserva numero 8. No són part de l'exposició permanent per la seva complexitat expositiva i per motius de conservació, així i tot han estat mostrades a l'exposició "Estovalles brodades a mà Calasanz Martí" en dues ocasions l'any 2015:

- Del 22 de gener al 22 de febrer, al Centre d'Artesania de Catalunya a Barcelona (en un homenatge al senyor José Calasanz Martí dels empresaris del ram tèxtil).
- Del 20 de setembre al 25 d'octubre, a l'Espai Zero del Centre de Documentació Tèxtil i Museu de Terrassa (CDMT).

Precisament, gràcies al fulletó que donava a conèixer l'exposició al Centre d'Artesania de Barcelona vàrem seguir el fil i poder "trobar" les estovalles.

A ambdues exposicions, es va exhibir juntament amb altres dos cobretaules de la mateixa casa Calasanz. A la publicitat que presentava l'exposició al CDMT es parla d'elles com a peces extraordinàries:

"Joc de taula espectaculars (...) i un altre brodat amb episodis i personatges del Quixot (...) brodats a mà sobre tafetà de lli de gran qualitat, combinant fils de color blanc i gris; estan

executats amb una gran varietat de tècniques de puntada i un grau de perfecció gairebé inimaginable.”

Figura 3. Díptic publicitari exposició Estovalles brodades a mà Calasanz Martí al Centre d'Artesania de Catalunya.

Figura 4. Foto dels familiars del Sr. Calasanz davant les tovalles del Quixot a l'exposició del CDMT.

Context. L'empresari

La *manteleria*¹ del Quixot va ser un encàrrec particular de José Calasanz per esser exposada a París. L'empresari barceloní, amb importants càrrecs en el sector de la

¹ Tot i tractar-se d'un castellanisme, ens hi referim en algun cas, en cursiva, ja que es tracta d'una denominació molt estesa popularment.

confecció, quan sorgeix un renovat interès per l'artesania, aconseguí que els brodats de Magdalena Adrover fossin mereixedors dels màxims guardons en exposicions nacionals d'artesania. Magdalena era la brodadora principal de l'empresari en un moment en que les exposicions i les publicacions sobre brodats estaven a l'ordre del dia, amb una important cobertura en els mitjans de comunicació.

En l'article de la portada del setmanari Felanitx, *Miles de visitantes en la Exposición de Artesanía del Centro de Arte y Cultura* : (Felanitx num. 759 Sábado 13 de Septiembre de 1952) llegim: "*En vitrinas de perfecta visibilidad se agrupan magníficos trabajos de Magdalena Adrover, de Creaciones Barceló, de la Sra Maria Gomila, de la Sra Agustina Vaquer y de las beneméritas HH de la Caridad, adornando uno de los ángulos tres valiosos ejemplares de la colección particular de la casa Alfred Bonet de Palma*".

I en el fulletó de la presentació de l'esmentada exposició de Terrassa, el text diu: "José Calasanz Martí Cardona (1875-1977) va consagrar gairebé tota la seva vida a la confecció del que, de forma encertada, ell anomenava "llenceria artística". Va fundar el seu propi taller i botiga singular i emblemàtica a Rambla de Catalunya 121 de Barcelona i va exportar els seus productes brodats a Amèrica, aconseguint ser una referència en el panorama internacional de manufactures tèxtils per a la llar".

Calasanz va admirar i estimar el brodat fet a Mallorca del que en va fer lloances i publicitat. Obrí una sucursal a Palma cap els anys 50 del passat segle, a l'avinguda del Comte Sallent.

Figura 5. Entrevista al senyor Calasanz a la premsa. "La Vanguardia" 3 de Març de 1956.

L'elaboració i l'elecció del tema de les tovallles del Quixot s'han d'entendre dins el context ideològic de l'època. Tot i que ha estat una temàtica recurrent en la decoració de teixits,

amb tècniques diferents, els anys de postguerra la figura del Quixot i l'obra universal de Cervantes, eren temes sobre els que s'insistia per emfatitzar la importància de la literatura espanyola i també un cert ideal nacional.

La *manteleria* es va acabar de brodar l'any 1949. La preparació de les estovalles va ser costosa en infraestructura i en temps esmerçat, la seva elaboració va costar devers dos anys i mig de treball, frenètic en els darrers dies al taller.

La confecció de la peça va ser tot un esdeveniment en el seu temps: el Felanitx del 16 d'abril d'aquest any fa una extensa ressenya amb una detallada descripció, lloant la feina ben feta, de la qual volem destacar *“la afiligranada perfección con la que se ha realizado el paciente trabajo, se aprecia cuando se contempla con detenimiento”*.

El discurs iconogràfic i la tècnica

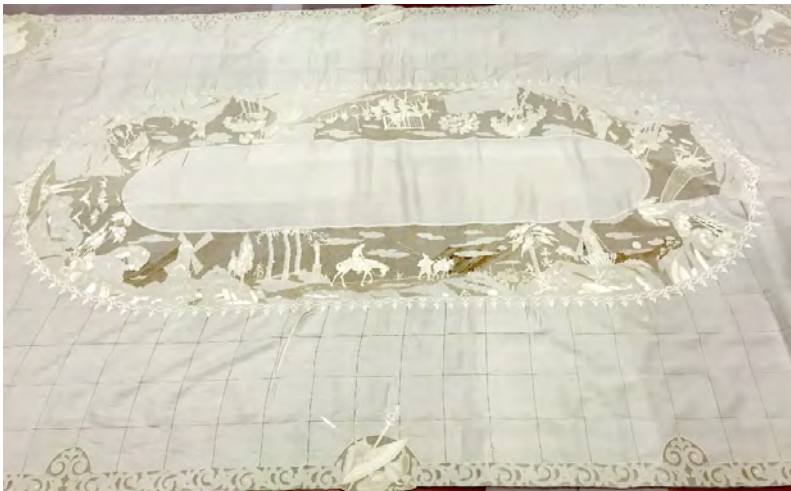

Figura 6. Aspecte central de les tovalles

El ric discurs iconogràfic i la seva distribució al llarg i ample estan determinats per la forma rectangular i les grans dimensions de la peça, que aproximadament fa 300 cm. de llargada per 175 cm. d'amplada.

La iconografia recrea passatges de les aventures del Quixot. Hi són brodades amb fils de seda sobre tafetà de lli amb tot detall diferents escenes i motius del Quixot, distribuïts al llarg i ample de la peça. Cal destacar també el paper de la natura en els diferents episodis, amb motius d'arbusts, fulles i flors.

En un gran oval central, emmarcat per una orla amb motius geomètrics, a manera de seqüència narrativa, dins paisatges s'intercalen el Quixot acompanyat de Sancho, la lluita amb els molins, el Quixot dins la gàbia i baixada del Quixot a la cova de Montesinos.

Una retícula quadriculada de fil tret adorna l'espai que separa el centre de les vores brodada amb motius vegetals damunt garsa. Als quatre cornalons s'hi representen les cares del Quixot i d'en Sancho, dos molins i enmig dels dos laterals les armes i emblemes del Quixot: l'espasa, l'escut, la llança, la cadira de muntar a cavall i els llibres.

Figura 7: Detall central de la vora, amb les armes i emblemes del Quixot

Les estovalles, al museu, estan complementades per dotze torcaboques de forma quadrada. Sis d'ells repeteixen el perfil del Quixot, brodat a les estovalles, en una cantonada, els altres sis el de Sanxo.

Figura 8. Detall de la iconografia. El Quixot dins la gàbia. Brodat de passat, de realç, garses i fil tret.

A hores d'ara per manca de documentació i notícies, no podem dir amb exactitud com i qui va establir el repertori iconogràfic, la disposició de les figures i quin grau d'implicació hi varen tenir el senyor Calasanz, l'empresari, i na Magdalena Adrover com a brodatora. Segurament estava inspirat en els gravats i estampes que il·lustraven les edicions més populars del Quixot. Cal fer esment aquí, però, que Magdalena creava, ella mateixa, els seus dibuixos i resolva i executava la distribució i composició dels brodats a les peces. En aquesta tasca, en alguns casos, va comptar amb el suport del seu fill que l'ajudava repassant els dibuixos per reforçar-los i garantir la seva conservació. El cas és que les estampes varen ser adaptades a la tècnica del brodat per na Magdalena i és de pensar que el pes i la decisió de la composició artística degué recaure en ella.

Pel que fa a la tècnica del brodat convé recalcar la dificultat del seu lèxic. Nosaltres fem servir el vocabulari que utilitzaven al taller de brodat de Magdalena Adrover per les diferents maneres de fer, com ara: el brodat artístic, de realç, el passat, el matisat, l'arenilla, ullets, cadeneta, fil tret, garsa, omplir, puntilla, entrador,... Alguns d'aquests són els tipus de puntada que s'utilitzen i se combinen en les figures i escenes de les estovalles i torcaboques.

Figura 9. Detalls dels cornalons brodats dels torcaboques. Les cares dels personatges estan encerclades per roleus i fulles d'acant que s'estenen per adaptar-se al cornaló. Fotografies del CDMT.

Figura 10: Dibuix preparatori del Molí (cortesia d'Elisa Cerdà) i detall del brodat de les estovalles

La mestria en l'execució i en la combinació de tècniques i fils blancs damunt el també blanc del teixit és tal que esdevé una escenografia pintada amb fil. Això s'aconsegueix gràcies a una percepció de perspectiva i un modelat obtingut pel joc de llum i ombres creat pel llustre, l'efecte tornassol i la densitat i gruix dels fils.

La minuciositat en els detalls; de les vestimentes, de la vegetació, de les aus de corral, dels animals (cavalls, ca...), en la identificació i particularització dels personatges protagonistes; el gestos i les actituds, donen vida a les escenes fent que en contemplar-les hom pugui sentir el renou dels diferents ambients.

En paraules tretes del propi catàleg de la mostra del CDMT, els brodats semblen voler escapar del quadre òptic en el qual estan immersos.

El resultat final fa que, per la seva qualitat artística transcendeix la funció pràctica, com a parament de sobretaula, per prevaler l'estètica. Contemplant la peça, sembla com si hi hagués la intenció de pervivència per a la posteritat, com a document valuós que ofereix una crònica del paper que va tenir el brodat i com a reportatge d'una cultura i d'una indústria de marcat caràcter artesanal, tan present als nostres pobles.

Aquestes estovalles no varen ser les úniques peces brodades per Magdalena amb escenes figuratives. Degut al seu èxit i a la repercussió de l'encàrrec de la casa Calasanz varen sorgir més comandes per na Magdalena de diferents peces també amb temàtica quixotesca.

LA BANDERA DE LA GERMANDAT CRISTIANA I OBRERA DE FELANITX

Figura 11. La Bandera a una processó de Setmana Santa i detalls d'algunes de les lletres brodades.

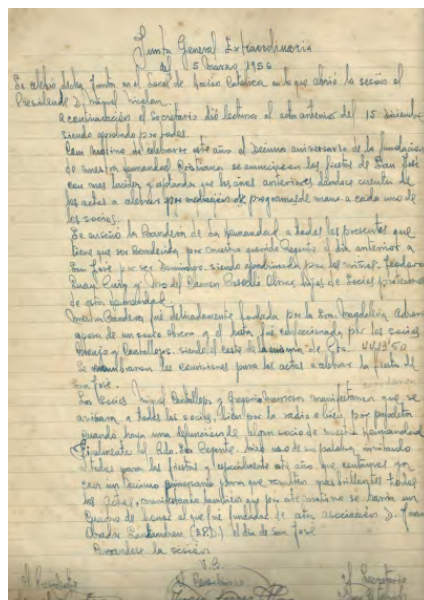

Figura 12. Acta de la Sessió extraordinària de la Germandat.

L'origen de l'execució de bandera i el seu brodat data de l'any 1956, en ocasió de les celebracions del desè aniversari de la Germandat. A l'acta de la sessió extraordinària de dia 5 de març es fa referència als detalls de la bandera i al seu cost, entre altres coses diu:

“Se enseñó la bandera de la Hermandad a todos los presentes que tiene que ser bendecida por nuestro querido regente el día anterior a San José.....”

Nuestra bandera fue delicadamente bordada por la Sra Magdalena Adrover esposa de un socio obrero y el hasta fue confeccionada por los socios Monjo y Cantallops siendo el coste de la misma de Pts 4413'50...siendo apadrinada por los niños Teodoro Suau Puig i Maria del Carmen Roselló Oliver...”

Una vegada brodat el seu escut es va convertir en l'anagrama de l'associació, com es pot apreciar a la figura 13.

Figura 13. Anagrama de la Germandat i detall de la bandera.

Figura 14. Disseny de l'escut i brodat a la bandera de la Germandat Cristiana Obrera.

La bandera era patrimoni de la Germandat, quan es dissolgué a l'any 1980 va passar a la Confraria, de llavors ençà surt a les processons cada any.

La iconografia i la tècnica.

La bandera (118 x 128 cm. aprox.) és apaïsada, està brodada en artístic i matisat, en fils metàl·lics en or i sedes policromes, porta aplicacions de pedreria, de passamaneria i flocadura daurada, que ressalten la sumptuositat del conjunt. Està folrada en un teixit de ras verd.

Els motius brodats tenen a veure amb els ideals i símbols de la germandat i son:

Un escut central coronat (46 x 35cm. aprox.) amb els següents elements: un camp ovalat amb dues particions horitzontals amb orla tipus rocalla. A la partició superior damunt un fons a manera de cel hi ha brodada una roda. A la partició inferior les quatre barres vermelles en sentit vertical sobre fons groc. Una creu llatina de ras blanc rivetejada per una cadeneta daurada està trasplantada en mig del camper i damunt la roda de la partició superior. En el creuer hi són brodades dues mans entrelaçades com a símbol del socors mutu, forma de protecció de la Germandat Cristiana Obrera. Sobre la part inferior del braç llarg, dins la partició inferior es troba brodat el calze amb l'Hòstia Consagrada.

Rematen la part baixa de l'escut unes fulles d'acant de les que en surt raïm.

La corona, el calze i la partició barrada vinculen la bandera amb l'escut de Felanitx.

Circumda l'escut una inscripció brodada: *HERMANDAT CRISTIANA* (a la part superior) *FELANITX* (a la part inferior) en lletres majúscules de color verd, rivetejades amb fil daurat, omplides, en part, al seu interior per franges verticals de fils entrecreuat en diagonal.

En el revers porta brodat, en record de la seva benedicció, el següent text: *BENDECIDA EL 18 DE MARZO DE 1956*.

MAGDALENA ADROVER PIZÀ Nº 84
 BORDADOS A MANO
 Pozo Villa, 9 piso
 FELANITX - MALLORCA

Sra. *Bandera de la Hermandad Cristiana*

Mes	Día	de	de 195	Pesetas	Cts.
				133	
				80	
				237	
				972	50
				299	
				1806	
<i>Magdalena Adrover Pizà</i>				3123	50

Figura 15. Rebut de Magdalena Adrover amb la seva signatura. Arxiu parroquial de Felanitx.

En el cas de l'encàrrec de la bandera coneixem el valor de la feina, 3.123 pessetes amb 50 cèntims, i dels materials emprats, gràcies al rebut que va lliurar la brodadora a la Germandat (figura 15).

Quan Magdalena va brodar les estovalles del Quixot i la bandera de la Germandat Cristiana, el brodat era una feina majoritàriament femenina, una activitat que va facilitar la introducció de la dona al món laboral, amb el treball a domicili, encara que fos d'una manera emmascarada i en una economia "submergida". El sou percebut o el pagament específic per cada comanda, era una aportació complementària al salari familiar aportat pel cap de família. La major part d'elles figuraven en els documents oficials i en els carnets d'identitat com a mestresses de casa i no com a brodadores.

CONCLUSIÓ

En definitiva, El taller de Magdalena Adrover va ser dels darrers de brodat artístic a Felanitx, l'ofici es perd. L'aparició de les fibres químiques i sintètiques juntament amb el caràcter més funcional que darrerament, han adquirit aquestes peces fa que restin arraconades i oblidades.

Seria desitjable que les institucions pertinents valoressin aquestes obres tan delicades, que són veritables pintures en fil, i que s'involucressin en la seva conservació i difusió.

Els exemples del propi Calasanz, amb el seu entusiasme, i del Museu de Terrassa, podrien ser una bona guia i uns bons patrons a imitar a les nostres illes.

Volem dedicar aquest treball en record de Miquel Bennàsar Adrover

BIBLIOGRAFIA

Diccionari manual de la llengua catalana Vox. (2007). Larousse Editorial. S.L. En línia: <https://www.wordreference.com/definicio/brodat> Consultat: 30 juny 2020.

Felanitx (13 de setembre de 1952)

Nou Diccionari escolar de la llengua catalana. (2004). Santillana Educacion. S.L

PELTA, R. (2016). La artesanía bajo el régimen de Franco. *FHD. 11 p.* <http://www.historiadeldisseny.org/wp-content/uploads/Raquel-Pelta-La-artesan--a-bajo-el-r--gimen-de-Franco.pdf>. Consultat: 30 juny 2020.

ROSSELLÓ, R. (2010). *Noticiari de Felanitx (1944-1951)*. Gràfiques Llòpis. Felanitx.

ROSSELLÓ, R. (2012). *Diccionari biogràfic II*. Gràfiques Llòpis. Felanitx.

SUMARI

Presentació	7
Conferència inaugural	
<i>Associació Cultural Setmanari Felanitx: nous plantejaments per reforçar el present i encarar el futur.</i>	13
Bàrbara Sagrera i Jerònia M. Pont	
Societat	
<i>Notes històriques sobre la festa i la font de Santa Margalida, patrona de Felanitx.</i>	23
Maria del Carme Pino	
<i>Salers en el terme de Felanitx. Quasi cent anys d'una música tradicional a través del testimoni de quaranta persones.</i>	35
Sebastià Barceló	
<i>El Pacient Actiu a Felanitx, una nova estratègia d'apoderament del malalt crònic.</i>	53
Jerònia M. Pont i Joana Valenz	
Art	
<i>El paper pintat en els interiors de les cases felanitxeres.</i>	63
Magdalena Bennàssar i Josep M. Pomar	
<i>Magdalena Adrover Pizà. Pintant amb el fil i l'agulla</i>	79
Magdalena Bennàssar i Josep M. Pomar	
<i>L'obra escultòrica de Miquel Vadell i Pastor a Felanitx</i>	91
Andreu G. Venyr	
Museologia i documentació	
<i>La col·lecció paleontològica de la Fundació Mn. Cosme Bauçà. Patrimoni natural entre un gran fons cultural.</i>	103
Guillem Mas i Lluís Moragues	
<i>Redescobrint objectes en la Col·lecció Museogràfica Cosme Bauçà. Possible fauna arqueològica.</i>	115
Miquel Àngel Vicens i Bartomeu Salvà	
<i>Felanitx a l'Heraldo de Cristo.</i>	121
Andreu G. Veny	

<i>Llibres i obres artístiques del Dr. Binimelis.</i>	139
Onofre Vaquer	
<i>La reforma interior de Felanitx. Una part del projecte urbanístic dissenyat per Francesc Roca i Simó.</i>	145
Maria Mesquida	
Segles XIX - XX	
<i>Els felanitxers en el repoblament de Son Servera al segle XIX.</i>	159
Pere F. Castro	
<i>El cos de Carabiners a Felanitx (1829 – 1868).</i>	167
Celso Calviño	
<i>Felanitx, 40 anys d'eleccions municipals: 1979 – 2019.</i>	179
Joan Mestre	